

About Osteopathy

Try-out, Mechelen, 16.05.2022

Citation: van Dun P.L.S., Dobbelaere E. (2022) *About osteopathy in Belgium*. Version 1.0
Osteopathie.be, Brussels, Belgium.

Doelen van deze presentatie

Wat?

Definitie, historiek,
identiteit, reglementering,
rol en plaats in de
gezondheidszorg

Hoe?

Technische vaardigheden,
scope of practice,
opleiding *Evidence-*
informed practice (EIP),
efficiëntie, veiligheid

Voor wie?

Patiëntenprofiel

Q&A

Definitie

"Osteopathy is a **primary contact** and **patient-centred** healthcare discipline, that emphasises the interrelationship of structure and function of the body, facilitates the body's innate ability to heal itself, and supports a **whole-person approach** to all aspects of health and healthy development, principally by the practice of **manual** treatment"

Historiek

- de osteopathie werd in 1874 door Dr Andrew Taylor Still ontdekt in de Verenigde Staten
- oprichting van de British School for Osteopathy in 1917
- de eerste Belgische osteopaten, opgeleid in het Verenigd Koninkrijk of in Frankrijk, verschijnen in het begin van de jaren 70
- osteopathie wordt over de gehele wereld in 46 landen beoefend door 200.000 zorgverleners

Regulatie/erkenning

- momenteel is osteopathie in 13 Europese landen gereguleerd
 - Cyprus, Denemarken, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, IJsland, Italië, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Noorwegen, Portugal en Zwitserland.
- België heeft osteopathie erkend maar nog niet gereguleerd

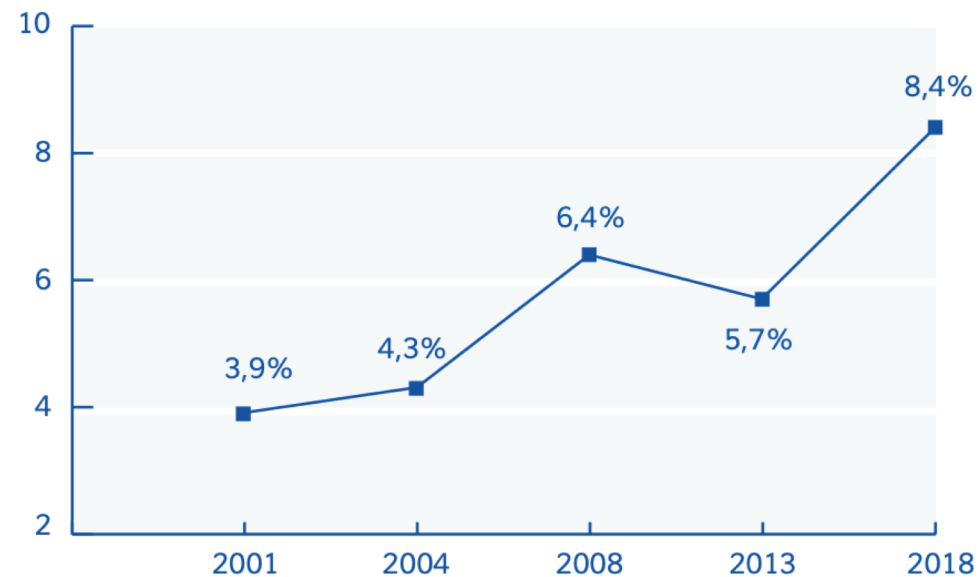
België

- 29-04-1999 Wet-Colla
- 22-08-2002 Wet betreffende de rechten van de patiënt
- 10-05-2015 Wet betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen (WUG-wet)
- 22-04-2019 Wet inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg
- 11-07-2021 Wet betreffende de vrijstelling van btw op medische verzorging in of buiten het ziekenhuis

België

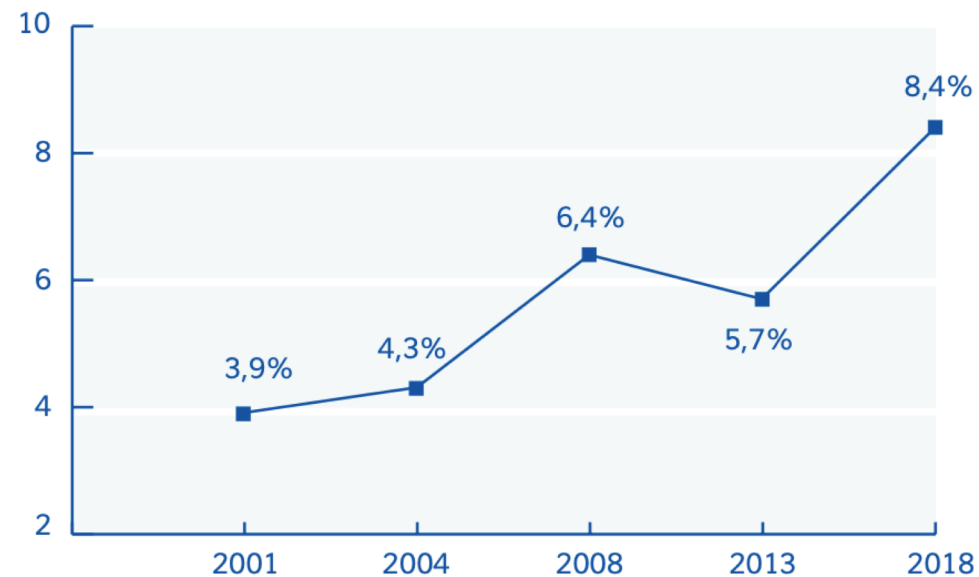
- ▶ Het aantal Belgen die in 2018 een osteopaat raadpleegden bevindt zich tussen 8,4 en 20%.

S. Drieskens, A. Scohy, F. Berete. Gezondheidsenquête 2018: Contacten met beoefenaars van niet- conventionele geneeswijzen. Brussel, België: Sciensano; D/2020/14.440/13.
https://www.sciensano.be/sites/default/files/nc_report_2018_nl_final.pdf

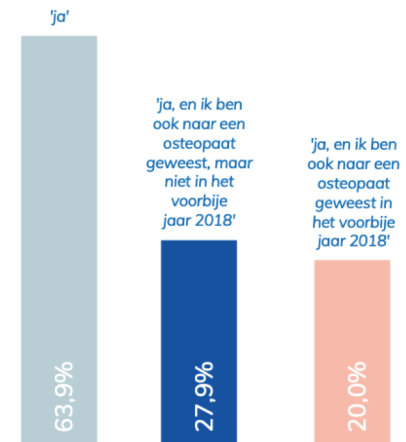
België

- ▶ Het aantal Belgen die in 2018 een osteopaat raadpleegden bevindt zich tussen 8,4 en 20%.

Hebt u wel eens overwogen om naar een osteopaat te gaan?

De resultaten van de omnibus stellen dat **63,9% van de Belgen al eens overwogen** heeft om naar een osteopaat te gaan en dat **47,9% van hen ook daadwerkelijk reeds bij een osteopaat op consultatie** is geweest. Hiervan was 20% in 2018 bij een osteopaat op consultatie.

S. Drieskens, A. Scohy, F. Berete. Gezondheidsenquête 2018: Contacten met beoefenaars van niet- conventionele geneeswijzen. Brussel, België: Sciensano; D/2020/14.440/13.
https://his.wiv-isp.be/nl/Gedeelde%20%20documenten/NC_NL_2018.pdf

van Dun P, Dobbelaere E, Simons E. Een kwantitatief onderzoek naar de bekendheid en het imago van de osteopathie in België in opdracht van de Beroepsvereniging voor Belgische Osteopaten (osteopathie.be), 2020, Brussel. DOI: 452.394.538/iVOX.2020.

Professionele waarden (identiteit)

- zorg afgestemd op de persoon (*person-centred care*)
- diagnose en behandeling voornamelijk manueel
- systemisch (*whole-person approach*)
- focus op wat de mens gezond maakt
- focus op de functie

European Committee for Standardisation CEN. European Standard on Osteopathic Healthcare Provision. EN 16686, CEN-CENELEC Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels. 2015.

van Dun P.L.S, Beroepscompetentieprofiel Osteopathie, 2010, Brussel: Groepering Nationaal en Representatief van de Professionele Osteopaten vzw (GNRPO vzw).

van Dun P.L.S., Kouwenberg T. (red.), The Scope of Osteopathic Practice in Europe, 2012, Brussels, European Federation of Osteopaths (EFO) & Forum for Osteopathic Regulation in Europe (FORE).

Rol en plaats in de zorgsector

- eerstelijnszorg met beperkte rechten binnen de zorguitoefening
 - geen functionele revalidatie
 - geen geestelijke gezondheidszorg
 - geen voorschrijfrechten (bv. medicatie, ziekteverlof)
 - wenst het recht op het voorschrijven van standaard RX en NMR zonder contrastmiddelen

Federale overheidsdienst volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu. Kamer osteopathie/2012/ADVIES-K5.
https://organesdeconcertation.sante.belgique.be/sites/default/files/documents/paritaire_commissie_voor_de_niet-conventionele_praktijken-fr/19083694_fr.pdf

van Dun PLS, Hermans B. Osteopathie: een medische praktijk in de eerste lijn, 2018, tweede druk, Belgische Vereniging voor Osteopathie, erkende Beroepsvereniging van de Belgische Osteopaten (BVBO-UPOB), Brussel. Available at: https://www.osteopathie-mechelen.be/sites/default/files/global/pages/over_ons/Publications/Osteopathie_in_de_eerste_lijn_update2018.pdf

Rol en plaats in de zorgsector

- eerstelijnszorg met beperkte rechten binnen de zorguitoefening
- 99.4% werkt in een privépraktijk en 47.6% werkt in teamverband

Rol en plaats in de zorgsector

- eerstelijnszorg met beperkte rechten binnen de zorguitoefening
- 99.4% werkt in privépraktijken en 47.6% werkt in teamverband
- expertise in de diagnose en de behandeling van musculoskeletale (MSK) aandoeningen
 - aanbieden van betere zorg en preventie
 - grotere patiëntentevredenheid
 - kosteneffectief
 - minder bijwerkingen
 - vermindert de werkdruk van de huisarts

Foster N.E., Hartvigsen J., Croft P.R. Taking responsibility for the early assessment and treatment of patients with musculoskeletal pain: a review and critical analysis, Arthritis Research & Therapy, 2012, 14: 205.

Rol en plaats in de zorgsector

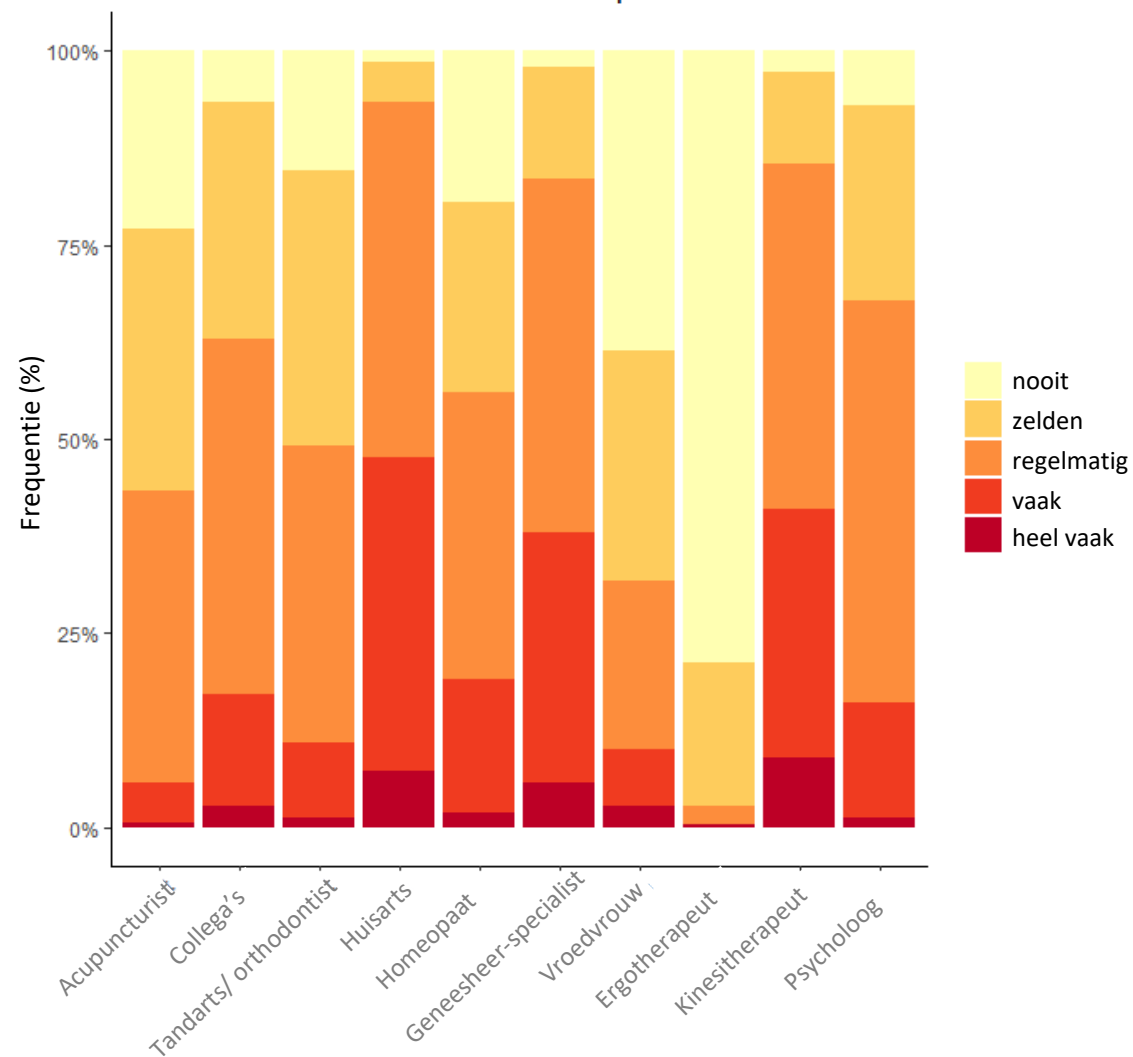
- ▶ eerstelijnszorg met beperkte rechten binnen de zorguitoefening
- ▶ 99.4% werkt in privépraktijken en 47.6% werkt in teamverband
- ▶ expertise in de diagnose en de behandeling van MSK aandoeningen
- ▶ osteopathische zorg blijkt eveneens effectiviteit aan te tonen voor bepaalde niet-MSK aandoeningen:
 - ▶ prikkelbare darmsyndroom (IBS)
 - ▶ lagere urinewegeninfecties (LUTS)
 - ▶ chronische prostatitis
 - ▶ zuigelingenkoliek
 - ▶ vroeggeboorte

Franke et al., 2012; Dobson et al., 2012; Müller et al., 2014; Yao et al., 2014; Marx, 2017; Lanaro et al., 2017

Doorverwijziging

- ▶ 89.5% van de osteopaten wenst een betere samenwerking met andere zorgverstrekkers
- ▶ osteopaten verwijzen meestal door naar de huisarts van de patiënt
- ▶ uit patiëntenenquêtes blijkt een algemene doorverwijzing van 10%

Osteopaten: doorverwijzing naar andere professionele zorgverleners

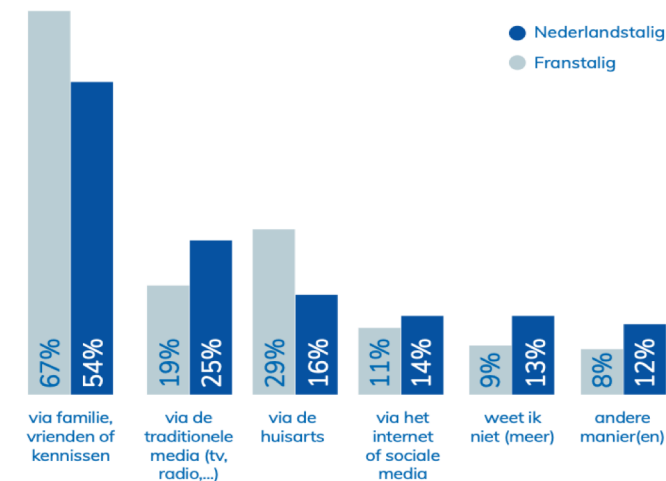
Doorverwijziging

- ▶ 89.5% van de osteopaten wenst een betere samenwerking met andere zorgverstrekkers
- ▶ osteopaten verwijzen meestal door naar de huisarts van de patiënt
- ▶ uit patiëntenenquêtes blijkt een algemene doorverwijzing van 10%
- ▶ patiënten willen door hun huisarts geïnformeerd worden over osteopathische zorg

Via welke weg kent u osteopathie?

(N = 2.000)

De **meerderheid** van de Belgen werd over het bestaan van osteopathie **ingelicht via vrienden, familie of kennissen** (59,7%) maar toch ook 21,7% onder hen blijkt door **de huisarts** te zijn ingelicht.

Uit de resultaten van de omnibus valt op te tekenen dat de Belgen hun informatie met betrekking tot osteopathie **het liefst zouden willen halen bij hun huisarts of andere zorgverleners** (63,8%) en via het internet (54,9%).

Wat kunt u verwachten van een osteopathische consultatie?

Osteopathische consultatie

- ▶ uitgebreide anamnese
- ▶ klinisch onderzoek
- ▶ klinische differentiële diagnose
- ▶ behandeling: persoonsgerichte zorg
- ▶ advies (oefeningen, levensstijl, voeding, ergonomie, etc.), pijneducatie, empowerment, etc.
- ▶ duur consultatie: gemiddeld 45 minuten

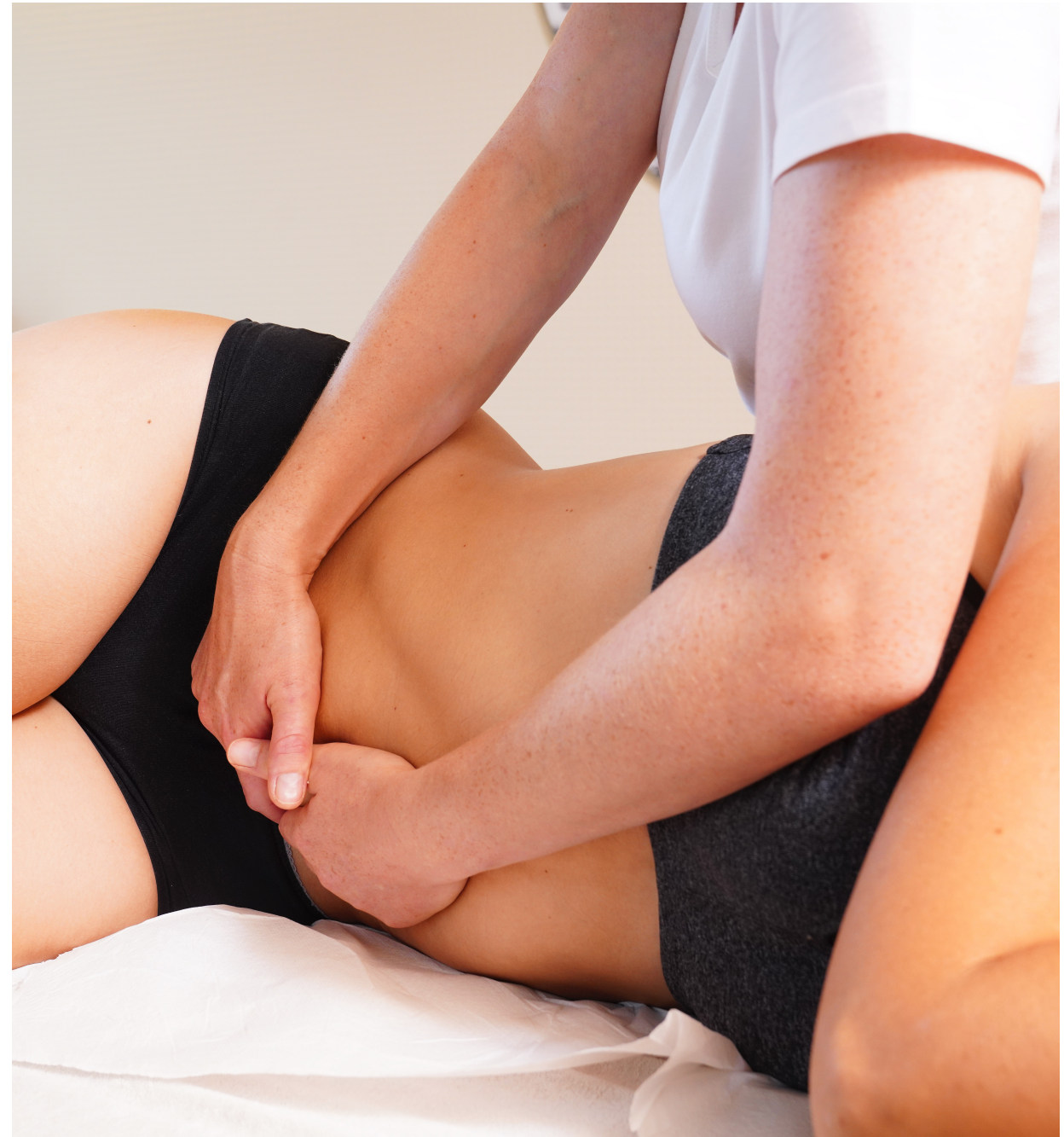
Diagnostische technieken

- visuele inspectie
- Range of Motion (ROM)
- orthopedische testen
- neurologische testen
- percussie, auscultatie en otoscopie
- palpatie van houding, beweging en pijn
- tender points en triggerpunten
- spierfunctie testen
- fasciale testen
- evaluatie van de viscerale mobiliteit
- evaluatie van het neuro- en viscerocranium
- neurolymfatisch reflexonderzoek
- evaluatie van de bloeddruk
- urineonderzoek (eerste screening via teststrookje)

Behandelingstechnieken

- gewrichtsmobilisaties
- “High Velocity Low Amplitude” (HVLA)-manipulatie technieken
- Muscle Energy Techniques” (MET)
- weke delen technieken
- facilitated positional release technieken
- lymfatische technieken
- Strain-counterstrain
- ligamentous articular strain/balanced ligamentous tension
- balanced membranous tension
- myofasciale release technieken
- intrinsic movement techniques

Hoe osteopaten werken ...

Opleiding

- ▶ twee soorten opleiding in functie van de vooropleiding en de klinische ervaring van de studenten
 - ▶ **type I:** bedoeld voor personen met weinig of geen vooropleiding in de gezondheidszorg, maar die een humaniora opleiding of equivalentie hebben afgerond
 - ▶ tussen 4.800 en 10.800 uur, waaronder minstens 1.000 uur klinische osteopathische praktijk onder supervisie
 - ▶ **type II:** bedoeld voor personen die een vooropleiding hebben genoten als professionele zorgverlener
 - ▶ 2.000 uur verspreid over minstens vier jaar, inclusief klinische praktijk onder supervisie

World Health Organization (2010). Benchmarks for training in traditional / complementary and alternative medicine: benchmarks for training in osteopathy. Geneva, WHO.

European Committee for Standardisation CEN. European Standard on Osteopathic Healthcare Provision. EN 16686, CEN-CENELEC Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels. 2015.

Opleiding

- ▶ 65% à 80% van de Belgische osteopaten hebben een opleiding van type II gevolgd met een gemiddelde duur van 5 jaar
 - ▶ de grote meerderheid hiervan heeft een master in de kinesithérapie behaald alvorens te beginnen aan een opleiding van 5 jaar in de osteopathie
- ▶ 20% à 35% hebben een opleiding van type I gevolgd
 - ▶ de personen die afgestudeerd zijn aan de ULB hebben een universitaire cursus van 6 jaar gevolgd en zijn titularis van twee masters
- ▶ sinds 2014, moeten alle osteopaten titularis zijn van een master om lid te worden van een beroepsvereniging voor osteopaten

van Dun PLS, Verbeeck J, Arcuri L, Esteves JE, Cerritelli F. The Profile of Belgian Osteopaths: A Cross-Sectional Survey. *Healthcare*. 2022; 10(11):2136. <https://doi.org/10.3390/healthcare10112136>

van Dun PLS, Nicolaie MA, Van Messem A. State of affairs of osteopathy in the Benelux: Benelux Osteosurvey 2013. *Int J Osteopath Med*. 2016 Jun;20:3–17.

van Dun P, Simons E., Roncada G., Van den Bergh I. Enseignement de l'ostéopathie en Belgique, *About Osteopathy*, 2018; 4: 22-27.

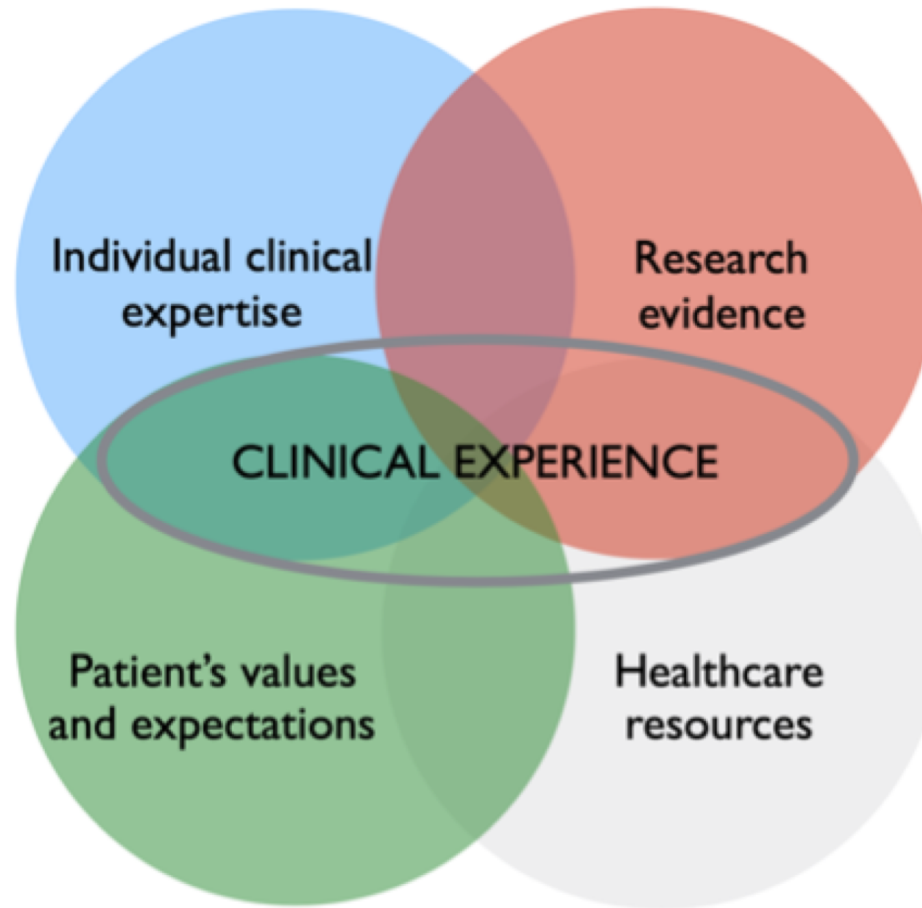
ULB, Master de spécialisation en ostéopathie. <https://www.ulb.be/fr/programme/ms-oste>

Opleiding

Advies

De leden van de kamer voor osteopathie zijn naar aanleiding van de goedkeuring tot de consensus gekomen dat de opleiding in de osteopathie in de universiteiten zou moeten worden onderwezen in de vorm van een bachelor of science in de geneeskunde, in de wetenschappen van de motoriek of in de kinesithérapie, gevolgd door een master in de osteopathie waarvan de opleidingsdoelstellingen in overeenstemming zijn met het bijgevoegde competentieprofiel.

Evidence informed practice

van Dun PLS, Carnes D, Cerritelli F, Zegarra-Parodi R, Esteves JE, Vaucher P. The Osteopathic Healthcare Provision Research Report: Evidence Informed Practice in Osteopathy. Version 1.0. Foundation COME Collaboration, Pescara, Italy; 16 June 2021

Esteves JE, Zegarra-Parodi R, van Dun P, Cerritelli F, Vaucher P, Models and theoretical frameworks for osteopathic care – a critical view and call for updates and research, International Journal of Osteopathic Medicine, <https://doi.org/10.1016/j.ijosm.2020.01.003>.

Evidence informed practice

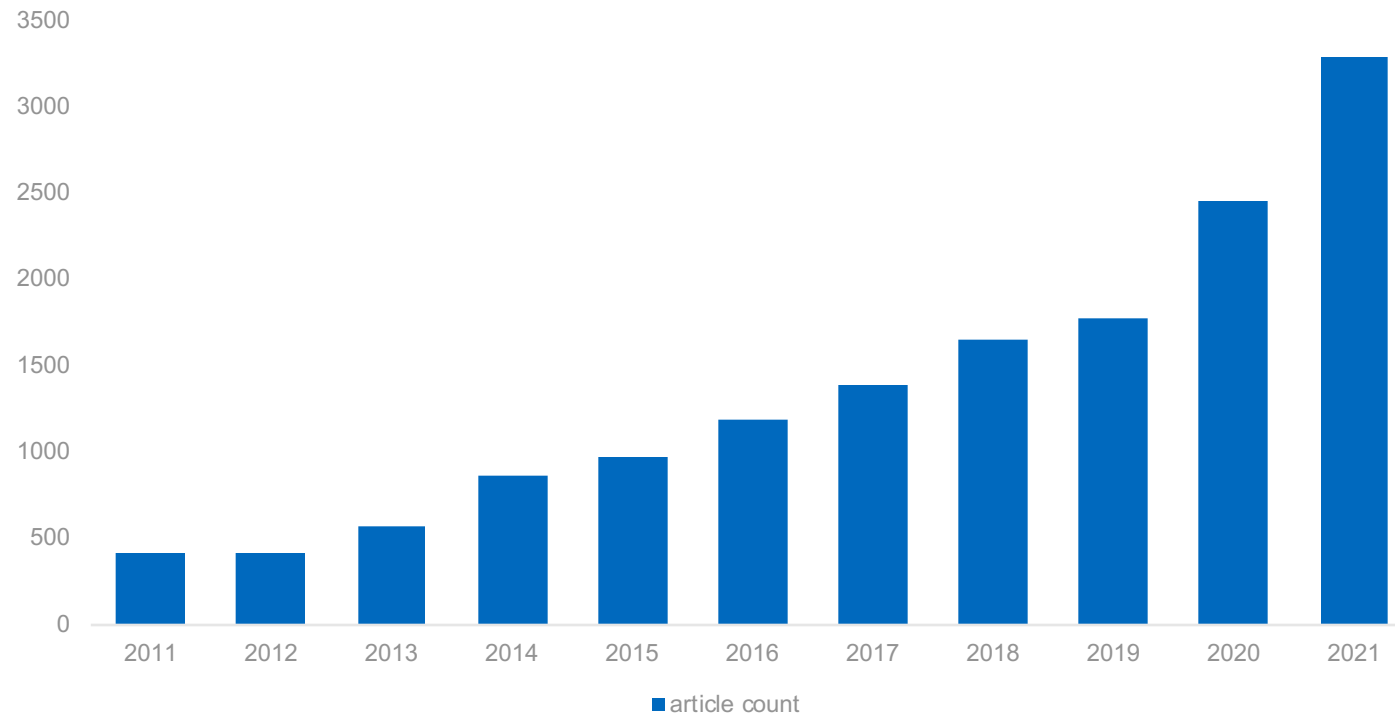

Fig. 1: Number of osteopathic publications over the last ten years on PubMed.
(<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=osteopathic&filter=years.2011-2021>)

Effectiviteit

Aanbevelingen

Het gebruik van niet-conventionele geneeswijzen, zeker bij de behandeling van chronische aandoeningen, mag niet worden genegeerd. Hoewel een niet-conventionele geneeswijze meestal wordt gebruikt in combinatie met de conventionele geneeskunde, wordt hierover nog steeds te weinig gecommuniceerd tussen artsen en patiënten. Om de kwaliteit en de veiligheid van de gezondheidszorg van de patiënt te garanderen, is het belangrijk dat artsen het gebruik van niet-conventionele geneeswijzen met hun patiënten bespreken, zodat hun zorgpatroon efficiënt kan worden gecontroleerd (1).

Het is belangrijk niet-conventionele geneeswijzen goed te omkaderen om te kunnen garanderen dat deze niet schadelijk zijn, maar uitgevoerd worden door professionelen die een erkende vorming achter de rug hebben. Volgens het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg zijn de gunstige effecten van osteopathie bij lage rugpijn en nekpijn wetenschappelijk bewezen. De beroepsvereniging van osteopaten ijvert voor een officiële erkenning. Een erkenning is in de eerste plaats in het belang van de patiënt, zodat ze zeker zijn dat ze bij iemand terecht komen die gekwalificeerd is². Prof. Annemans, gezondheidseconoom, analyseerde de wetenschappelijke literatuur die de osteopathische behandeling vergelijkt met een gewone behandeling (medicijnenkuur, bewegingsoefening of kinesithérapie). Hieruit concludeert hij dat, voor wat lage rugpijn betreft, de behandeling in de osteopathische groep ongeveer in 88% van de gevallen klinisch succesvol was, dus (min of meer) pijn vrij, tegenover 23% in de gewone groep. Voor nekklachten was er ook een groot verschil, maar iets minder uitgesproken (respectievelijk 55% en 23%). Daarnaast stelt hij dat een osteopathische behandeling van lage rugpijn niet alleen effectief is, maar ook kostenbesparend zou zijn als de overheid zo'n behandeling zou terugbetalen, omdat deze patiënten na zo'n behandeling minder vaak in het ziekenhuis belanden, minder behandelingen krijgen of minder geneesmiddelen nemen. Ook voor nekpijn is er een besparing, maar deze is iets kleiner³.

Osteopathie en niet-MSK aandoeningen

Dit zijn allemaal
systematische
reviews

- ▶ Dobson D, Lucassen PLBJ, Miller JJ, Vlieger AM, Prescott P, Lewith G. Manipulative therapies for **infantile colic**. Cochrane Database of Systematic Reviews 2012, Issue 12. Art. No.: CD004796.
- ▶ Franke H, Hoesele K. Osteopathic manipulative treatment (OMT) for **lower urinary tract symptoms (LUTS) in women**. J Bodyw Mov Ther. 2013 Jan;17(1):11-8. doi: 10.1016/j.jbmt.2012.05.001. Epub 2012 Jun 17.
- ▶ Müller A, Franke H, Resch KL, Fryer G. Effectiveness of osteopathic manipulative therapy for managing symptoms of **irritable bowel syndrome**: a systematic review. J Am Osteopath Assoc. 2014 Jun;114(6):470-9.
- ▶ Yao S, Hassani J, Gagne M, George G, Gilliar W. Osteopathic manipulative treatment as a useful **adjunctive tool for pneumonia**. J Vis Exp. 2014 May 6;(87). doi: 10.3791/50687.
- ▶ Ruffini N, D'Alessandro G, Cardinali L, Frondaromi F, Cerritelli F. Osteopathic manipulative treatment in **gynecology and obstetrics**: A systematic review. Complementary Therapies in Medicine 26 (2016) 72–78.
- ▶ Lanaro D, Ruffini N, Manzotti A, Lista G. Osteopathic manipulative treatment showed reduction of length of stay and costs in **preterm infants**: A systematic review and meta-analysis. Medicine (Baltimore), 2017 Mar; 96(12): e6408.
- ▶ Carnes D, Plunkett A, Ellwood J, Miles C. Manual therapy for **unsettled, distressed and excessively crying infants**: a systematic review and meta-analyses, BMJ Open. 2018 Jan 24;8(1):e019040
- ▶ Saracutu M, Rance J, Davies H, Edwards DJ. The effects of osteopathic treatment on **psychosocial factors in people with persistent pain**: A systematic review, Int J Osteopath Med, 2018; 24:23-33.
- ▶ Parnell Prevost C, Gleberzon B, Carleo B, Anderson K, Cark M, Pohlman KA. Manual therapy for the **pediatric population**: a systematic review. BMC Complement Altern Med. 2019 Mar 13;19(1):60. doi: 10.1186/s12906-019-2447-2. PMID: 30866915; PMCID: PMC6417069.

Veiligheid

Veiligheid

- osteopathische zorg is veilig
 - uit onderzoek blijkt dat er weinig of geen bijwerkingen worden gemeld na een osteopathische behandeling
 - wanneer er bijwerkingen worden gemeld zijn deze meestal zeer mild en van korte duur, zoals stijfheid, vermoeidheid en lichte hoofdpijn

Rajendran D., Mullinger B., Fossum C., Collins P., Froud R. Monitoring self-reported adverse events: A prospective, pilot study in a UK osteopathic teaching clinic, IJOM, 2009; 12(2): 49-55.

Carnes D., Mars T., Mullinger B., Froud R., & Underwood M. Adverse events and manual therapy: A systematic review. Manual Therapy, 2010; 15 (4): 355-363.

Vogel S. Adverse events and treatment reactions in osteopathy, IJOM, 2010; 13:83-84.

Veiligheid

- cervicale manipulatie
 - de mechanische belasting tijdens de nekmanipulaties kan niet verantwoordelijk geacht worden voor zware complicaties

Klein P., Broers C., Feipel V., Salvia P., Van Geyt B., Dugailly P.M. Global 3D head-trunk kinematics during cervical spine manipulation at different levels, Clin Biomech., 2003; 18(9): 827-31.

Wuest S, Symons B, Leonard T, Herzog W. Preliminary report: biomechanics of vertebral artery segments C1-C6 during cervical spinal manipulation, J Manipulative Physiol Ther., 2010; 33(4): 273-8.

Walid S., Lenders C., Lepers Y., Mathieu J., Klein P. Variations de longueur de l'artère vertébrale in vivo. Etude comparative entre la rotation physiologique et la position prémanipulative de la colonne cervicale, La Revue de l'Ostéopathie, 2011; 1(2): 37-40.

Herzog W., Leonard T.R., Symons B., Tang C., Wuest S. Vertebral artery strains during high-speed, low amplitude cervical spinal manipulation, Journal of Electromyography and Kinesiology, 2012; 22: 740-746.

Salem W., Klein P. In vivo 3D kinematics of the cervical spine segments during pre-manipulative positioning at the C4/C5 level, Manual Therapy, 2013; 18(9): 321-326.

Veiligheid

- cervicale manipulatie
 - de mechanische belasting tijdens de nekmanipulaties kan niet verantwoordelijk geacht worden voor zware complicaties
 - ondanks het feit dat niet is bewezen dat NSAIDs efficiënter zijn voor nekpijn dan nekmanipulaties, zijn er aanwijzingen dat het gebruik ervan honderden keren gevaarlijk is dan het uitvoeren van nekmanipulaties

Dabbs V., Lauretti W.J. A risk assessment of cervical manipulation vs. NSAIDs for the treatment of neck pain, J.Manipulative Physiol. Therapeutics, 1995; 18(8): 530-536.

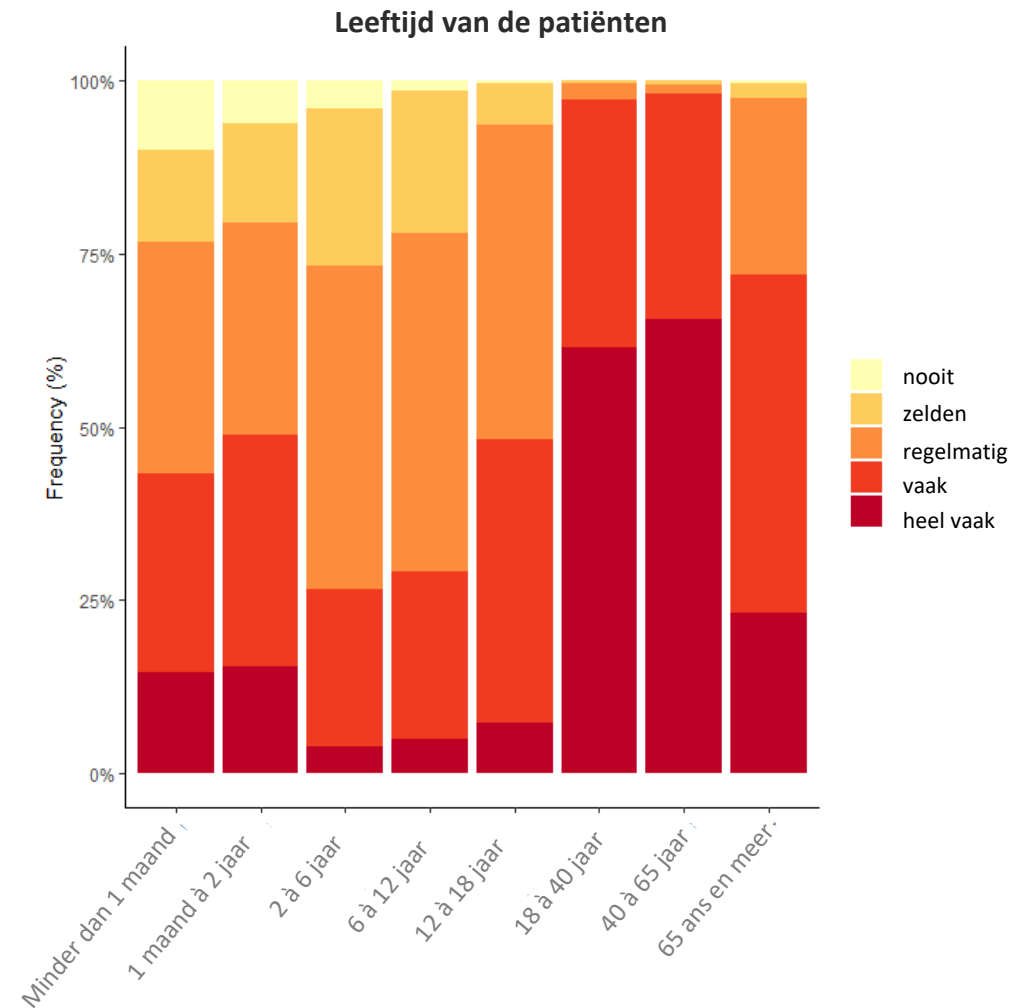
Griffin M.R., Ray W.A., Schaffner W. Nonsteroidal anti-inflammatory drug use and death from peptic ulcer in elderly persons, Ann. Intern. Med., 1988; 109(5): 359-363.

Silverstein F.E., Graham D.Y., Senior J.R., Davies H.W., Stuthers B.J., Bittman R.M., Geis G.S. Misoprostol reduces serious gastrointestinal complications in patients with rheumatoid arthritis receiving nonsteroidal anti-inflammatory drugs. A randomized, double-blind, placebo-controlled trial, Ann. Intern. Med., 1995, 123(4): 241-249.

Hurwitz E.L., Aker P.D., Adams A.H., Meeker W.C., Shekelle P.G. Manipulation and mobilization of the cervical spine. A systematic review of the literature, Spine, 1996; 21(15): 1746-1759.

Patiëntenprofiel

- ▶ alle leeftijdsgroepen van patiënten zijn vertegenwoordigd
- ▶ de meerderheid zijn volwassenen met een gemiddelde leeftijd van 40 à 65 jaar en zijn vaker vrouwen dan mannen

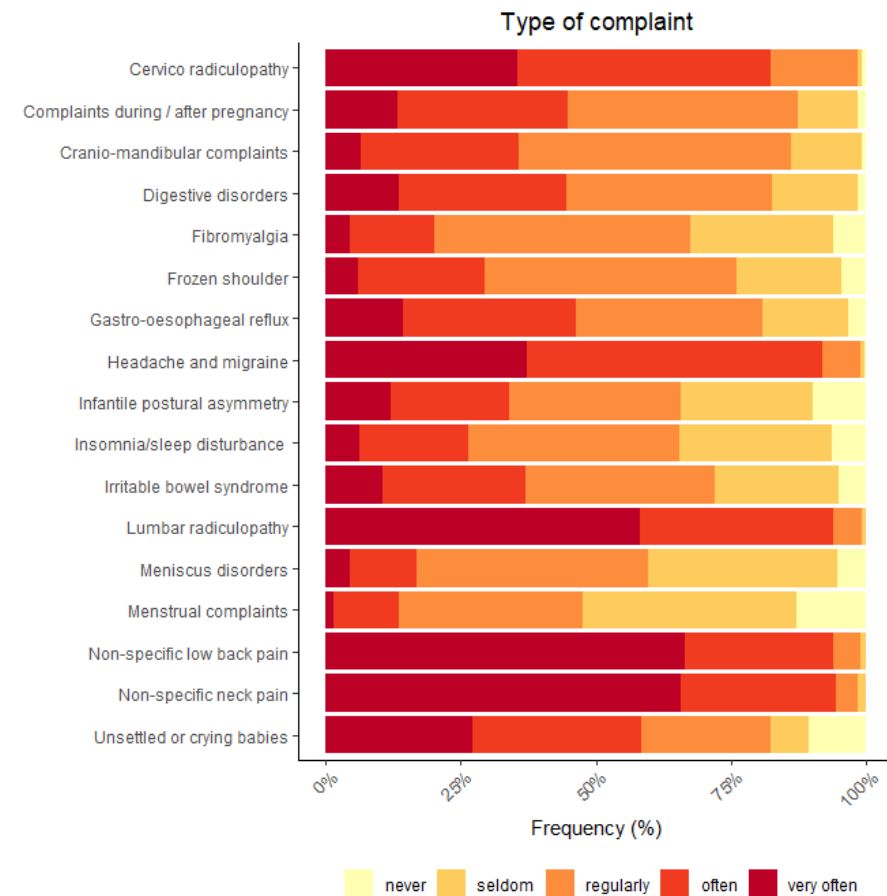

van Dun PLS, Verbeeck J, Arcuri L, Esteves JE, Cerritelli F. The Profile of Belgian Osteopaths: A Cross-Sectional Survey. *Healthcare*. 2022; 10(11):2136. <https://doi.org/10.3390/healthcare10112136>

Ellwood J, Carnes D. An international profile of the practice of osteopaths: A systematic review of surveys. *Int J Osteopath Med*. 2021 Jun 1;40:14–21.

Patiëntenprofiel

- ▶ hoofdzakelijk NS-LBP, NS-NP, lumbale radiculopathie
- ▶ tussen 10 - 15%:
 - ▶ hoofdpijn en migraine
 - ▶ kindgerelateerde aandoeningen
 - ▶ gastro-intestinale aandoeningen
 - ▶ neurologische aandoeningen

van Dun PLS, Verbeeck J, Arcuri L, Esteves JE, Cerritelli F. The Profile of Belgian Osteopaths: A Cross-Sectional Survey. *Healthcare*. 2022; 10(11):2136. <https://doi.org/10.3390/healthcare10112136>

Vaucher P, Macdonald RJD, Carnes D. The role of osteopathy in the Swiss primary health care system: a practice review. *BMJ Open*. 2018 Sep 1;8(8):e023770.

Alvarez Bustins G, López Plaza P-V, Carvajal SR. Profile of osteopathic practice in Spain: results from a standardized data collection study. *BMC Complement Altern Med*. 2018 Dec;18(1):129.

“Making osteopathy
understandable”

Dankjewel
Merci beaucoup

Osteopathie.be

asbl, union professionnelle reconnue

vzw, erkende beroepsvereniging

Avenue Charles Madouxlaan 59

1160 Bruxelles · Brussel

+32 2 512 35 89

info@osteopathie.be

